

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та публічного управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач аспірантури та докторантури
Ірина ЧИСТЯКОВА

Вересня

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПОШУКУ
ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ**

Третій (освітньо-науковий) рівень

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D4 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма Публічне управління та адміністрування

Мова навчання українська

Погоджено науковою радою Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

« 03 » *Вересня* 2025 р.

Голова

Віталій Віталій ОМЕЛЬЯНЕНКО,
д.е.н., професор

Укладач:

Кучук А.М., доктор юридичних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри права та публічного управління

Протокол № 1 від «28» 08 2025 р.

Завідувач кафедри

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Олена Іванівна" (Olena Ivanich).

Олена ІВАНІЙ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів - 3	Аспірантура (доктор філософії)	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		Обов'язкова Цикл професійної підготовки	
		Рік підготовки	
		2	2
		Семестр	
		4	4
		Лекційні заняття	
		0	0
		Практичні заняття	
		0	0
Загальна кількість годин - 90		Індивідуальні	
		30	10
		Самостійна робота	
		60	80
		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» є складовою частиною циклу професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії» до професійної діяльності в галузі знань D Бізнес, адміністрування та право за спеціальністю D4 Публічне управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» є формування у аспірантів навичок використання та розвитку творчого потенціалу, активізації здібностей до наукової та науково-педагогічної діяльності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 01. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

ЗК05. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

СК01. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності.

СК03. Здатність забезпечувати належний рівень якості наукових/науково-методичних продуктів, послуг чи процесів.

СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК10. Здатність до розробки науковообґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність продукувати нові ідеї, ідентифікувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, у тому числі в дослідницько-інноваційної діяльності, та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики публічного управління та адміністрування.

2. Місце навчальної дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» має міждисциплінарний характер. Вона передбачає попереднє засвоєння кредитів з дисципліни «Е-врядування та інформаційні технології в публічному управлінні».

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» передбачають такі освітні і професійні компетентності, що включають: готовність до роботи з науково-дослідницькими документами; здатність до засвоєння нормативно-правової бази проведення наукових та науково-дослідних робіт в Україні; впровадження наукових розробок; готовність до застосовування набутих знань у професійній діяльності; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору; володіння практичними способами пошуку наукової та професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань; володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем публічного управління та адміністрування.

РН02. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.

РН03. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми публічного управління та адміністрування державною та іноземними мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН09. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень аспіранта
А 90 – 100 Відмінно	Аспірант володіє теоретичними знаннями з курсу, досконало знає практичний матеріал (вільно ним оперує, грамотно застосовує); вміє використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності; викладає теоретичний матеріал логічно, послідовно й переконливо; грамотно оперує понятійно-термінологічним апаратом.
В 82 – 89 Добре	Аспірант виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Швидко опрацьовує та засвоює матеріал, оперує понятійно-термінологічним апаратом. Але разом із тим допускає неточності, робить незначні помилки.
С 74 – 81 Добре	Аспірант виявляє повні знання із дисципліни, має здатність до самостійного оновлення знань. Демонструє певні навички та уміння під час практичних занять, але

	професійно комплекс знань використовує обмежено (допускає певні помилки та неточності тощо).
D 64 – 73 Задовільно	Аспірант виявляє знання основного матеріалу, має обізнаність з літературою, намагається аналізувати праці і концепції, робити висновки, але при цьому допускає грубі помилки і не може переконливо викласти матеріал щодо заданої теми.
E 60 – 63 Задовільно	Аспірант виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшої фахової діяльності. Практична підготовка загалом відповідає вимогам, аспірант демонструє певні навички, але форма виступу нестабільна, є помітні погіршення методологічного характеру.
F 35 – 59 Незадовільно	Аспірант не впевнений у своїх відповідях. Не розуміє основної сутності завдання, не може зробити висновки й узагальнення. Виступ невиразний та непереконливий.
FX 1 – 34 Незадовільно	Недбалість аспіранта щодо власної підготовки. Не має впевнених знань з курсу. Не демонструє належної форми публічного виступу та необхідних практичних навичок.

Розподіл балів

Поточний контроль															Разом	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
Поточний контроль															45	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
Контроль самостійної роботи															55	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--

5.Засоби діагностики результатів навчання

Залік, презентації результатів виконаних завдань та наукових досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основні положення методології наукового пошуку

Вступ. Методологія наукового пізнання. Принципи та методи наукового пізнання. Рівні методів наукових досліджень.

Тема 2. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології

Загальні поняття процесу пізнання. Рівні наукового пізнання, їх взаємозв'язок.

Система методів наукового пізнання. Світоглядно-наукові методи філософського рівня.

Науково-технічний потенціал України. Організація науково-дослідної діяльності і Україні. Організаційно-функціональна трансформація науково-технічного потенціалу. Міжнародна науково-технічна співпраця України.

Тема 3. Наукове мислення та наукові дослідження

Місце теорії в наукових дослідженнях. Сутність та особливості наукового мислення. Стиль наукового мислення. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал.

Проблеми формування наукового мислення. Проблемні ситуації в межах наукового дослідження.

Тема 4. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.

Поняття системи та її властивості

Системний підхід. Сутність системного аналізу та його предмет.

Поняття системи та її властивості. Класифікація систем. Зв'язки (потокі). Види зв'язків. Структура системи.

Сутність методу моделювання у дослідженні. Основні функції та етапи побудови моделей систем. Класифікація моделей.

Тема 5. Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти

Основні групи загальних методів. Логічні закони та правила. Правила аргументації.

Тема 6. Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти

Особливості та прикладні аспекти: емпіричних методів, загальнологічних методів і прийомів, евристичних методів наукового пізнання, спеціальних методів наукових досліджень.

Тема 7. Застосування спеціальних методів у дослідженнях

Методи збору та узагальнення інформації. Методи спостереження та збору даних. Методи вибіркового спостереження. Методи групування. Таблично-графічні методи. Методи аналізу. Методи інформаційно-логічного аналізу. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. Методи прогнозування. Методи моделювання. Програмно-цільовий метод. Евристичні методи.

Тема 8. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень

Класичні методологічні підходи у наукових дослідженнях. Особливості некласичних (сучасних) методологічних підходів.

Тема 9. Логіка процесу наукового дослідження

Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Логіка наукового дослідження.

Тема 10. Винахідництво та раціоналізаторство

Винахідництво та розвиток наукової творчості. Відкриття та винаходи. Раціоналізаторські пропозиції.

Тема 11. Об'єкти прав інтелектуальної власності

Чинні вимоги до об'єктів прав інтелектуальної власності. Державна реєстрація авторського права на науковий твір.

Тема 12. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень

Зміст та особливості викладу результатів наукової та інноваційної діяльності.

Впровадження результатів наукової та інноваційної діяльності.

Тема 13. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці

Науковий колектив та організація його роботи. Принципи створення та роботи наукового колективу. Особливості управління конфліктами в науковому колективі.

Наукова школа: сутність та ознаки. Роль особистості вченого в науці.

Тема 14. Особливості розумової праці вченого

Особистість вченого. Формування вченого як особистості. Етика наукових досліджень. Проблема свободи та відповідальності вченого. Професійний етос науковця в сучасній Україні. Виховання творчих здібностей. Основні психологічні риси діяльності вчених. Особливості розумової праці.

Тема 15. Оформлення дисертаційної роботи

Структура дисертаційної роботи. Чинні вимоги до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня Доктор філософії за спеціальністю D4 Публічне управління та адміністрування.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.з.	Індивід.з.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.з.	Індивід.з.	Конс.	Самост. р.
Тема 1. Основні положення методології наукового пошуку	6			2		4	6			2		4
Тема 2. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології	6			2		4	6					6
Тема 3. Наукове мислення та наукові дослідження	6			2		4	6					6
Тема 4. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	6			2		4	6			2		4
Тема 5. Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	6			2		4	6					6
Тема 6. Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	6			2		4	6					6
Тема 7. Застосування спеціальних методів у дослідженнях	6			2		4	6			2		4
Тема 8. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень	6			2		4	6					6
Тема 9. Логіка процесу наукового дослідження	6			2		4	6					6
Тема 10. Винахідництво та раціоналізаторство	6			2		4	6			2		4
Тема 11. Об’єкти прав інтелектуальної власності	6			2		4	6					6
Тема 12. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	6			2		4	6					6
Тема 13. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	6			2		4	6			2		4
Тема 14. Особливості розумової праці вченого	6			2		4	6					6
Тема 15. Оформлення дисертаційної роботи	6			2		4	6					6
Усього годин	90			30		60	90			10		80

6.3. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні положення методології наукового пошуку	2	2
2	Багаторівневість та системність сучасної наукової методології	2	
3	Наукове мислення та наукові дослідження	2	
4	Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	2	2
5	Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	2	
6	Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	2	
7	Застосування спеціальних методів у дослідженнях	2	2
8	Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень	2	
9	Логіка процесу наукового дослідження	2	
10	Винахідництво та раціоналізаторство	2	2
11	Об'єкти прав інтелектуальної власності	2	
12	Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	2	
13	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	2	2
14	Особливості розумової праці вченого	2	2
15	Оформлення дисертаційної роботи	2	
Разом		30	10

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні положення методології наукового пошуку	4	4
2	Багаторівневість та системність сучасної наукової методології	4	6
3	Наукове мислення та наукові дослідження	4	6
4	Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	4	4
5	Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	4	6
6	Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	4	6
7	Застосування спеціальних методів у дослідженнях	4	4
8	Міждисциплінарні підходи та методи	4	6

	наукових досліджень		
9	Логіка процесу наукового дослідження	4	6
10	Винахідництво та раціоналізаторство	4	4
11	Об'єкти прав інтелектуальної власності	4	6
12	Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	4	6
13	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	4	4
14	Особливості розумової праці вченого	4	6
15	Оформлення дисертаційної роботи	4	6
Разом		60	80

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Данильян О. Г. Д18 Методологія наукових досліджень: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 368 с.
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/848-19/page>
3. Мороховець Г. Ю. Методологія наукового пошуку. Вступний курс : навч. посіб. / Г. Ю. Мороховець, Ю. В. Лисанець, І. П. Кайдашев. Полтава, 2023. 229 с.
4. Мороховець Г.Ю. Методологія наукового пошуку. Вступний курс: навч. посіб. / Г.Ю. Мороховець, Ю.В. Лисанець, І.П. Кайдашев. Полтава: 2023. 229 с.
5. Bakhtina, I.S., Berendieieva, A.I., Pyshna, A.H., Bilozorov, Y.V., Kuchuk, A.M. Administrative discretion in states of full democracy and hybrid regime: the example of Germany and Ukraine. Multidisciplinary Reviews. 2023. № 6(4).
6. Ivani O. M. Development of Democracy Principles in the System of Local Self-Government in the Context of European Integration. Legal support of European integration: general legal and sectoral aspect: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. P. 180-199. 180. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-424-5-10>
7. Ivani O., Savchenko D. Ways to Successfully Implement E-Government: Overcoming Problems and Challenges. Theoretical and Applied Aspects of Public Administration in the Rule of Law: State of the Art and Prospects. Warsaw, 2024. P. 86-95. ISBN 978-83-961636-6-0 DOI 10.54658/ESS.monograph.2024.pp.1-277
8. Hloza V. Public Management Based on the Rule Of Law Principle: General Characteristic. Journal of International Legal Communication. 2024. №12(1). P. 7-18. doi: 10.32612/uw.27201643.2024.12.1.pp.7-18
9. Kuchuk A., Berendieieva A., Pyshna A., Bakhtina Iu, Public Interest And Good Governance in the Rule of Law Aspect. Informatologia. 2022. Vol. 55. № 1-2. P. 146-159. <https://doi.org/10.32914/i.55.1-2.12>
10. Kuchuk A.M. Social and Economic Aspects of European Integration and Human Rights. Legal support of European integration: general legal and

- sectoral aspect: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. P. 265-286. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-424-5-14>
11. Kuchuk A., Zhylnikova N. Public Administration Principles: International Legal Aspect. *Journal of International Legal Communication*. 2024. Vol. 12 (1). P. 19-29.
 12. Manuilova K. Transformation of Public Administration in the Context of Globalization and Cultural Changes: the Ukrainian Perspective. *Theoretical and Applied Aspects of Public Administration in the Rule of Law: State of the Art and Prospects*. Warsaw, 2024. P. 205-218.
 13. Myroslavskyi S., Kasyanenko O. The Impact of Legal Risks on Public Administration and Management of the Quality of Audit Services at the Level of the Audit Firm and In the Process of Performing an Independent Audit of Financial Statements. *Theoretical and Applied Aspects of Public Administration in the Rule of Law: State of the Art and Prospects*. Warsaw, 2024. P. 156-172. ISBN 978-83-961636-6-0 DOI 10.54658/ESS.monograph.2024.pp.1-277
 14. Myroslavskyi S., Leshchenko A. The Impact of the Fight Against Corruption on the Development of the Rule of Law in Ukraine: Historical Experience and Current Prospects. *Theoretical and Applied Aspects of Public Administration in the Rule of Law: State of the Art and Prospects*. Warsaw, 2024. P. 173-183. ISBN 978-83-961636-6-0 DOI 10.54658/ESS.monograph.2024.pp.1-277
 15. Yemelyanov, V., Kovalenko, I., Honcharova, N.. Principles and methods of forsite research in public management and administration. *Public Administration and Regional Development*, 2021. № 12. P. 408-432. <https://doi.org/10.34132/pard2021.12.05>
 16. Борщевський В. В., Василиця О. Б., Матвєєв Є. Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава та регіони*. 2022. №2 (76). С. 30-35.
 17. Завгородня Ю.С., Кучук А.М. Публічне управління в умовах правовладдя: методологічні засади. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Політичні науки та публічне управління. 2023. Вип. 5 (71). С. 41-45. DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-5\(71\)-5](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-5(71)-5)
 18. Івашова Л. М., Івашов М. Ф., Квеліашвілі І. М. Методологія наукових досліджень і системного підходу у сфері публічного управління: механізми, важелі, методи, інструменти. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2 (25). С. 11-19.
 19. Кіфоренко, О. Поняття публічного управління: історичний генезис. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2022. № 3. С. 30-36.
 20. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Методологія правових явищ в умовах сучасного правового дискурсу. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Вип. 1 (42). С. 9-12.
 21. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Методологія сучасного правознавства: спроба критичного осмислення. *Держава та регіони*. 2021. № 1 (71). С. 27-31.

22. Кучук А.М. Верховенство права як аксіологічна складова національної системи права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 562-565.
23. Кучук А. М. Реформування публічного управління в умовах воєнного часу: аксіологічний аспект. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2024. №12. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-12-02-09>
24. Кучук А. М. Адміністративні органи в умовах воєнного стану: управлінський та правовий аспекти. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2024. №14. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-01-09>
25. Лисюк В. С. Методологічні принципи дослідження публічного управління. *Економіка та держава*. 2021. № 11. С. 52–57.
26. Масик М. Методологія дослідження інституціональної стійкості публічного управління в умовах забезпечення сталого розвитку. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 1. С. 182-191.
27. Решота О.А. Особливості розвитку публічного управління в Україні: сучасні тенденції та проблеми. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_3_19

Інформаційні ресурси:

1. Perspectives on Public Management and Governance. URL <https://academic.oup.com/ppmg>
2. The Journal of Federalism. URL <https://academic.oup.com/publius>
3. The Oxford Handbook of Public Management . URL <https://academic.oup.com/edited-volume/34524>
4. The Oxford Handbook of Public Policy. URL <https://academic.oup.com/edited-volume/28180>
5. Державна служба статистики України. URL <https://stat.gov.ua/uk>
6. Журнал «Актуальні питання у сучасній науці». URL <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Національне агентство України з питань державної служби. URL <https://nads.gov.ua/>
9. Публічне управління і адміністрування в Україні. URL <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archive>
10. Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування. URL <https://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/index>
11. Український інститут науково-технічної експертизи та інформації URL <http://www.uintei.kiev.ua/>